

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyedévre 2 K. 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek, papok, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre 6 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány Telefon-szám 15. ára 10 fillér. Telefon-szám 15.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: FÜLEI SZ. LAJOS.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér-többszöri közlésnél 4 fillérért közöltnék. Nyílt-tér sora 1 K. Hirdetés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenkint kétszer: csütörtökök és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő intézete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz.

és hirdetések küldendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489 sz.

Városi ügyek.

Ha vizsgáljuk a modern városokat, mindenütt azt tapasztaljuk, hogy vagy egy központi nagyobb tér körül vannak építve, vagy pedig több apró tér van bennük, a melyek mind a kereskedelem könnyebb lebonyolítására szolgálnak. E tekintetben városunk sem képez kivételt, amennyiben van jelenleg legalább egyetlen tere: a piactér. De sajnos, ezen egyetlen kincsét is el akarja magától dobni, oda akarja az új városházat építeni. Azzal érvelnek a városházának odaépítői, hogy a piactér szűk, s tehát elégtelen a kereskedelmi forgalom lebonyolítására. Épen azért, mondják ők, még szűkíteni kell, el kell venni belőle azon mintegy félholdnyi területet, amely ma csaknem egyedüli szabad része a piactérnek. Hogy miért kell valamit, ami állítólag most is kicsi, még kisebbiteni, és hogy honnan akarják aztán az elvesztett piactert pótolni — föl nem foghatom. Hiszen Székelyudvarhelynek nincs egyetlen tere, kivéve a közközházal szemben levőt, ennek fekvése pedig egészen periferikus. Miért kell egy központi, jelenleg létező piactert tönkretenni, hogy kapjunk helyébe egy olyat, amely a város végén van, nem értem. Egyáltalán nem mutat az egész városrendezés valamely céltudatos, eységes terv létezésére, hanem azt a benyomást teszi, mintha a mindenkori vezetők öltetszerűen ezt, vagy amaszt létesítették volna minden nagyobb tanulmány, avagy vezető gondolat nélkül. Így van ez a városházával is. Van ennek a szerencsétlen városnak két tere, az egyikre akarják a városházat építeni, a másikat pedig eladni. Én nem értem, hogy lehet így gondolkodni? Honnan képzelnék az illetők majd teret létesíthetni? Avagy vannak a város pénztárában talán megszámlálatlan milliók, amelyek segítségével egy vagy két utcát lebontatunk és majd piactert teremtünk? Avagy képviselőtestületi határozattal ki lesz mondva, hogy miután új városháza létesül, piacra nincs szükség?

De gondolkozzunk és beszéljünk komolyan, hiszen az ügy a városnak fontos, életbevágó kérdése, tehát megérdemli, hogy legalább komolyan foglalkozzunk vele.

Elvitázhatatlan igazság, amint fentebb mondtam, hogy városunkban csak két tér van; az egyik benn, a másik a város végén. Tehát piactér csak az maradhat, amelyiket fekvése ezen célra alkalmassá jelölt meg. Ezt nagyobbítandó, vett a város egy telket, amint tudom, negyvenezer koronáért. Ha a régi városházat lebontják, úgy a piactér még legalább 25—30 évig a kereskedelem lebonyolítására alkalmas lesz. Ennyi idő alatt pedig a közközházal szemközti levő teret fellehet használni bizonyos

cikkek számára második piacnak. A város ugyanis arrafelé fejlődik, lassankint nő és akkor egész természetszerűleg elő áll egy új piac, amelyet idővel nem nélkülözhet a város. — Mig ha most a meglevő piactert tönkre tesszük, még a hetivásárok céljaira sem lesz alkalmas helye a városnak. Ezen fontos okokból ajánlom a tisztelt városi képviselőtestületnek, hagyja meg a mostani piactert szabad térnek, és inkább vásároljon a Kossuth-utcában alkalmas telket a városház építésének céljára. Telek van, a nyáron volt is hirdelve, hogy eladó, amint tudom, nem is nagyon magas az ára. Inkább adjon a város most telekre egy pár ezer koronával többet ki, amelyet megtakaríthat az építésnél, mint hogy elkövesse azt a soha helyre nem hozható hibát, hogy tönkretegy a városnak egyetlen alkalmas piactert.

Dr Kovács Géza.

Ifjusági előadások.

(R.) A falusi műkedvelő társulatokról van szó. Ujabb időben ugyanis a nép erkölcsi és értelmi jobbulását célzó egyesületek között, különös előszeretettel karolták fel népünk vezetői az ifjusági előadásokat. Most, amikor a téli idény beálltával, faluhelyen is fellendül a társadalmi élet s egymásután, szinte feles számban támadnak a különböző falusi kulturegyesületek, talán nem lesz érdektelen röviden megemlékezni a műkedvelő társulatokról sem. Tesszük ezt annyiival is inkább, mert ez általánosan divatozó szokás sokak szemében megérett már a gáncsra s avatott helyen nem egyszer hangzott el, hogy az ilyen előadások káros hatásuk a mindkét nembeli fiatalok erkölcsére is, de — eltérve a természetestől — izlésüket is ferde, helytelen irányban fejlesztik.

Mindenesetre nehéz vállalkozás ezek után az ifj. színelőadások védelmére kelni; de azért megpróbáljuk.

Hogy ez előadások mennyiben és miért volnának ifjuságunk erkölcsére káros hatásuk, azt egyáltalában nem tudjuk belátni.

Micsoda erkölcsrontó hatása van annak, ha magyar irodalmunk egy-egy remekét, az élő beszéd és természetes alakítások közvetlen hatásában, mutatjuk be népünknek? Ha bemutatjuk egy, a Székelyföldről távol eső országrész, vagy vidék népének szokását, erkölcsét, viseletét és beszédéből visszatükröződő gondolkozásmódját, melyet különben talán soha sem volna alkalma megismerni?

A Gődör Sándorok legényes virtuskodása, vagy a Finum Rózi fele alakok kacérkodása nincs-e meg amúgyis szinte minden falu népének társadalmában s vajjon épen erkölcsi, általános népnevelői szempontból nem jobb-e, ha a magyar népéletnek e valóban ostromozandó kinövéseit nem a mindennapi élet nyújtotta meztlenségében, hanem nagy, néha a Tóth Ede fele elmék mesterileg folyó meseszövéseiben szemlélik? Itt a színdarabok morális konklúzió ítélőképeségének megadják a helyes irányt s egy-egy elitévesztett élet közvetlen a szeméi előtt folyva le, nem egy szereplőnek, vagy nézőnek a lelkében talál élénk visszhangra, és járul hozzá nagy mértékben talán jövőendő életének megváltoztatásához is.

Épen úgy, mint a Falu rossza Gonosz Pistája, vagy a Gyimesi vadvirág részeges ha-

rangozója élő alakja ma is szinte minden falunak s nem egy akad a nézők közül, aki megdöbbenve ismeri fel a maga fotografiáját.

Mert egy ilyen előadásra elmegy ám a falu népe!

Tapasztalati tény, hogy olvasókörré, dalárdára, vagy ifj. egyesületre sajnálják talán azt a 40—50 fillér évi tagsági díjat, de a színelőadások beléptidijául szívesen megfizetik az egy koronát; ha megismétlik, másodszor is elmennek oda.

Miért van ez? Mert ott az ő nyelvén szólnak hozzá s ezt megérti; az ő mindennapi életét mutatják be a maga erényeivel és hibáival s mivel csupa ismerős alakokat lát, természetes az érdeklődése.

Az ifjusági színelőadásoknak tehát megvan a maga nevelői hatása.

Igen természetes, hogy meg kell válogatni az előadásra szánt darabokat. Hála az Istennek, irodalmunk gazdag az ilyenekben s nem nagy utánjárás kell, hogy alkalmas népszínművet találjunk. De csakis népszínművet, erről van most szó; egyébről nem is lehet. Aztán aki élére áll ennek, az tudjon a maga lábán járni. Legyen neki határozott műérzéke a rendezésre, okos tapintata a szereplők kiválasztására s ne sajnálja a szót a betanításnál, magyarázgasson, oktasson s így, eltekintve attól, hogy fiatalságunk szokik a nyilvánosság előtt való szerepléshez, — melyre talán jövőendő életében egyiknek másinak igen nagy szüksége lehet — s eddigi esetben, nehézkos mozdulatai bizonyos könnyedséget nyernek, de szert tesz meglehetősen néprajzi és geográfiai ismeretre is.

De törjük fel most a legkeményebb diót.

Azt mondhatják igen sokan, hogy az előzetes próbákat estére tartva, a mindkét nembeli fiatalok a kellő ellenőrzés hiányában könnyen mehet bele erkölcsi botlásokba. Ez meg lehet. Azonban még nem elég ok arra, hogy az ifj. színelőadásokra kimondjuk a „feszítsd meg”-et. Ilyen szempontból nem ítéltethetjük el e dolgot. Hiszen ha ezt kutatjuk, ott van a kórus, vagy ott vannak épen a helyenként tartani szokott u. n. „vallásos összejövetelek”, melyek szintén az estéli órákban gyűjtik össze a fiatalokat. Ezer meg ezer alkalom van mindenütt.

„A füvet tavasszal kalapácsal sem lehet visszaverni” — tartja a székely közmondás.

Ez tehát magától elesik.

Fiatalságunk izlésének fejlesztésére is határozottan előnyösebb egy színdarab betanítása, mint önképzésünknek azon ütött-kopott szelleme, mely ma a legtöbb falusi ifj. egyesület tárgysorozatában dominál. Az embernek megcsicsa szíve s nem tudja, szánakozzék-e vagy boszankodjék, mikor Petőfinék, Aranyának egy-egy remekét összecsisztva kénytelen hallgatni. Ha legalább vennők azt a fáradságot, hogy utólagosan bár megismertetnők a hallgatósággal a költemény tartalmát, vagy oktató, nevelő célzattal rámutatnánk a szavakat hibáira. Egyiket sem tesszük. Így aztán ne is várjunk azoktól izlésnemesítő hatást.

Summa-summarum a színház ma elsőrendű kulturintézmény. Városok, társulatok vállvetve törekednek arra, hogy színházakat építsenek, színtársulatokat szervezzenek. A kormányhatalom is meglehetősen összegeket ad ki erre évenként subvencio címén. Kisebb városokban, hol sem állandó színház nincs, sem — bár időlegesen — valamire való társulat nem fordul meg, állandó műkedvelő társulatokat szerveznek. S ha egy kis város polgárnépe türethető előadásban mutatja be a peleskei nótáriust, vagy — uram bo-

csáss — talán egy Shakespere remeket, nem értem, hogy a falusi értelmesebb földmivelőnek miért nem volna helyén való a Falu rosszát, a Cigányt, a Sárga csikót stb. betanítani. — Nem látok én ebben semmi okot az aggodalomra, sem a népnevelés magasztos intencióival semmi ellenkezőt.

Azért tehát én nyugodtan szervezek ezután is működő társulatokat.

Irodalom.

Bárd Ferenc és Testvére zeneműkiadókkal lapunk kiadóhivatala (Betegh Pál könyv- és zeneműkereskedése) oly értelmű megállapodásra lépett, hogy az előkelő cég összes újdonságait ezután a megjelenéskor azonnal elküldi és minden egyes zenedarab állandóan kapható lesz a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában. Iskolákat, egyleteket, és az igen t. zenetanítókat megfelelő kedvezményben részesítjük.

Zongorázóknak a legkedvesebb karácsoni ajándék: A Bárd Ferenc és Testvére zeneműkiadó cég ideai karácsoni Albuma zenemű tartalom tekintetében felül fogja mulni az összes eddigi köteteket, mivel a 10-ik évfolyama jelen meg és eme jubileumi kiadást különös fényvel, rendkívül dus tartalommal állította össze. Ezen Albumot, mely 41 K 80 fillér bolti áru hangjegyet tartalmaz és ez alkalommal is csupán fűzve 4 K, diszkötésben 6 koronáért kizárólag tisztelt vevői számára készült, csak annyi példányban kerül kinyomtatásra, a hány előleges megrendelés arra legkésőbb folyó hó 12-ikéig a céghez, illetve a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalához beérkezik. Az előbbi években megjelent kötetekből egyetlen példánnyal sem rendelkezik. Az összes megrendeléseket folyó hó 21-én intézi el a cég, hogy minden megrendelőnek a Karácsoni Album karácson estéjére már meglegyen. Zongorázóknak a legkedvesebb karácsoni ajándék.

Iparügyek.

Egy fegyintézetű cipőgyár mint kereskedő. Kereskedőink és iparosaink már évtizedek óta küzdenek a fegyencipar versenyé ellen s jogosan követelik, hogy az állam ne engedje őket károsítani a fegyintézetekben potom áron előállítható árucikkek áruba bocsátásával. Ennek a régi kívánságnak, úgy látszik, nem sok fogantatja van, mert most a nagyenyedi fegyintézet azt hirdeti, hogy cipő-„gyárának” készítményeit nagybani árak mellett adja el és tekintve, hogy „a cipőgyár fegyencekkel dolgoztat, tehát kizárólag kézimunka-készítményeit az olcsó munkabér miatt mérsékelten adja el”, minden iparossal és kereskedővel felveheti a versenyt. Nem mulasztja el végül megígérni a „gyár”, hogy „kivánsára árjegyzéket ingyen és bérmentve küld”.

Ipar képzettség nélkül nem üzhető. A kereskedelemügyi miniszter 80.555—904. sz. a. hozott elvi határozata szerint engedélyhez kötött iparoknak üzletvezető mellett való gyakorlására oly esetekben, midőn üzletvezető a szakszerű képzettség hiányát van hivatva pótolni, az ipar-engedély ki nem adható.

Különfélék.

Évforduló.

Irta: Byblis.

Az asszony: Hála Istennek, csakhogy itthon vagyunk. Még jó, hogy kapuzárás előtt vége volt. annyi tisztesség még volt abban a téha firkeben!

A férje: (hosszusan dörmög... még nem beszél).

Az asszony:... Így is hatvan krajcárumba került, kedvezményes jeggyel!

A férje:... De gondold meg, hogy hatvan krajcárért kettőn élveztünk végig egy kellemes estét!

Az asszony: — No — ennek ugyan megadtad! — Élvezet és kellemes este! — És még te mondd ezt, aki az egész előadás alatt aludtál! — Azt hittem már segítsz nekem is szidni azt a darabot és itt van, még rám fenekedsz...

A férje: Igazán annyi figyelemmel lehetnél már irántam, hogy olyankor, a mikor a hibáidat, vagy baklövésidet elakarod ütni, valami új módhoz folyamodol! Te egész este alatt ki sem nyitottad a szemedet és...

Az asszony: Én legalább nem tagadom, bevallom, úgy volt, te pedig tagadsz és tagadsz!

A férje: Igen, te alvászak mondtad azt, mikor én lehunytam a szemem egy percre, hogy pihentessem egy kissé a kápráztató mozgó fényképek szemlélése után!

Az asszony: — Nagyszerű aztán ha elgondolom, hogy én te melletted hatvan krajcárért ütem meg a házasságunk egy évi fordulóját!

A férje: De kérlek szépen, hiszen az előbb még sokallottad a hatvan krajcárt kettőnkért!

Az asszony: Az más! — Akkor az helyén volt! — De a tied, az nincs a helyén! — Egyáltalában te abban a rettenetes hibában szenvedsz, hogy a megjegyzéseidet összefüggéstelenül egész másutt teszed meg, mint a hol kell! — Talán jobban tetszett volna, ha zsurt rendezek; idehívom a szomszéd számtanácsosokat, meg az építészeket...

A férje: Tévedsz, — de azt már mégis elvártam volna tőled, hogy a számtanácsoséktól nem a mai napra kéred a szabadságjegyet, mikor az egész harmadik emelet tudja, hogy ma egy éve, hogy házasságunk van!

A diskurzus így folyik tovább. — Tizenegy órákor:

Az asszony: Reggel is elmentél, szó nélkül, egy árva szó nélkül hivatalba. Én meg egész délután lógtam, vártam a csokrot, meg az üdvözlő táviratokat! — A szomszédnőim minden órában bejöttek hozzám és csodálkozva hozták tudomásra, hogy eddig még egy táviratkiadó és egy hordár sem keresett! — Összehiraptam az ajkaimat és tovább vártam! — Más férfi csokrot küld egy hordárral és legalább is öt táviratot ad föl különböző nevek alatt, de tebened nincsen semmi figyelem, semmi gyöngédség! — Majd a föld alá bujtam szégyenletemben!

Sirni kezd.

Tizenkét órákor.

Az asszony is, meg a férfi is ágyban van. Az asszony jobbra fordult, a férfi balra.

Alszanak.

— **A „Székely-Udvarhely” karácsoni Almanachja.** Lapunk szerkesztősege és kiadóhivatala m. t. olvasóközönségünk tíz éves támogatását némiképp meghálálni óhajtván, elhatározta, hogy karácsonkor minden egyes előfizetőnek Almanachot küld ajándékkul. Ezen Almanach 8-ad rétü, 6—7 ivnyi terjedelmű, finom papírra nyomtatott mű lesz, Margitai Tivadar festőművész cimlapjával. — Tartalmazni fogja az 1905. esztendő teljes naptárát, az év illusztrált történetét, valamint prózai és verses dolgozatokat: Krudy Gyula, Sas Ede, Heltai Jenő, Kemény Simon, Nádas Béla, Farkas Imre, Földes Imre, Kóhalmi Béla, Pállos Árpád és Szilágyi Ferencről. — A tartalmas és igen csinos kiállítású Almanach karácsoni számunkkal egyidejűleg kerül szétküldésre s megkapják mindazon előfizetőink, kik ezévre előfizettek vagy folyó hó 20-ikáig esetleges hátralékaikat kiegyenlítették. — Együttal arról is értesíteni kívánjuk m. t. olvasóinkat, hogy a karácsonra hirdetett Emlék-Albumot 1905. évi husvétkor fogjuk szintén ajándékkul megküldeni előfizetőinknek. — Az Emlék-Album számára tehát ismét megnyitjuk a tért m. t. olvasóink és munkatársaink előtt s dolgozataikat tisztelettel kérjük — továbbra is elfogadjuk. Különösen szeretnők, ha minden egyes olvasónk és munkatársunk írja az Emlék-Albumba néhány sort. Ezért is kérjük tehát nagybecsű támogatásukat.

— **Kinevezések.** A pénzügyi m. kir. miniszter Péterffy István helybeli kir. adótitkár és Szabó Dénes szintén helybeli kir. pénzügyi számtiszt a székelyudvarhelyi kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvétséghez számellenőrnek; Benkő Jakab soproni kir. pénzügyi számgyakornokot pedig ugyanide pénzügyi számtisztnek nevezte ki. Ugy Péterffy, mint Szabó 10 évi becsületes, szorgalommal végzett munkálkodás után, valóban megérdemelte az előléptetést, melyet tisztviselőtársaik is örömmel fogadtak. A számos jó kívánsághoz mi is őszintén csatoljuk a magunkét.

— **A helybeli jótékonyegylet tea-estélye** szombaton, e hó 10-én, este 7, a tánc 10 órákor kezdődik. Belépőjegy ára személyenként 1 korona, páholy 4 korona, tanulóegy 60 fillér. Az estélyen minden ételnek és italnak szabott ára lesz. Egy adag bármiféle hidegsült kenyérről 60 fillér, tészta 30 fillér, tea tejjel vagy rummal 30 fillér, feketekávé 20 fillér, fagyalt 40 fillér, felliter finom asztali bor 60 fillér, egy üveg borszéki víz 20 fillér, bibarczfalvi 20 fillér, szikviz

20 fillér. Szivarok, virágok, gyümölcs, pezsgő és jux-tárgyak szintén szabott árban kaphatók. Az ételek és italok jóságáért a rendezőség felelősséget vállal.

— **Helyreigazítás.** — Következő sorok közlésére felkerettünk: A tea-estélyen áruholó hölgyek névsorába véletlenül csuszott be Vajda Lajosné neve, aki egyik sátorba sem szándékozott áruholni s így csak az igazságnak teszünk eleget, amikor a tévedést helyreigazítjuk.

— **Az utolsó fillérestély.** A székelyudvarhelyi jótékony négyesület folyó hó 14-én (szerdán) este fél nyolc órákor kezdődőleg a Budapest-szálló nagytermében, a szegények és árvák segélyezésére *műsoros fillérestélyt* rendez, melyre a kegyes-szövű közönséget e helyen is tisztelettel meghívja: Dr. Damokos Andorné elnök, Betegh Pálné és Dr. Kovács Gézáne rendezők. Belépési díj tetszés szerint. — A gazdag és változatos műsor a következő: 1. *Egészségügyi csevegés.* Elmondja Dr. Rosenbaum Pál oláhfalvi kör-orvos. 2. *Szaval:* Nagy Elek ev. ref. koll. VIII o. tanuló. 3. *Cimbalom-szólo.* Játssza: Szent-Királyi Árpád. 4. *Szaval:* Nosz Ilonka. 5. *Humoros előadást* tart Nagy Elemér ev. ref. koll. tanár. 6. *Énekelnek:* Erőss Kálmán, S. A., Paál Sándor, Szabó Antal, Biró János és Potor Gergely. 7. *Világposta.* — Tekintve a nemes célt s azon körülményt, hogy ez lesz a folyó évben az utolsó fillérestély és hogy a rendezőség mindent elkövet az estély sikere érdekében, részünkről szintén melegen ajánljuk a szíves támogatást. — Ugy értesülünk, hogy a vidékről is többen fognak megjelenni a kedélyes- és fesztelennek ígérkező estélyre.

— **Az udvarhelyvármegyei szabadelvű-párt** végrehajtó bizottsága e hó 10-én d. e. 9 órákor ülést tart.

— **Részvétellel** vettük és közöljük a következő gyászjelentést: „Alólirottak szívük legmélyebb fájdalommal tudatják, a forrón szeretett gyermek és testvér *Fürchtgott* életének 7-ik évében folyó év dec. hó 2-án reggel 1/4 órákor hosszas és nehéz betegség után történt gyászos elhunytát. Drága halottunk hült tetemei folyó év dec. hó 4-én délután fognak a Mickiewicz-utca 9. számú lakásról a helybeli temetőben lévő saját sírboltba örök nyugalomra helyeztetni. Lelkéért az engesztelő szentmise áldozat a Cathedral templomban f. hó 5-én reggel 8 órákor fog az egek urának bemutatni. Tarnow, 1904. évi dec. 2-án. Mikula Antal cs. és kir. százados az 57-ik gyalogezredben, mint atyja, Mikula Anna mint anyja, Mikula Siegfried, mint testvér.

— **A polgári önképző-kör** hétfői fillérestélyét — melynek műsora tévedésből maradt ki lapunk múlt számából — Péter Róza, Tamás Erzsi, Pecha Károly és Vicsai János rendezték. Petrányi Miklós szakiskolai rajztanár felolvasott, Félégházi Mariska énekelt, Nagy Róza pedig cimbalmon játszott és Sándor Ferenc monologot adott elő.

— **Halálozások.** Csikszentmihályi özv. Ferentz Ferentzy Mihályné szül. Csiszár Anna, F. Ferentzy Lukács helybeli fényképész édes anyja, folyó hó 4-én reggel, életének 72-ik évében hosszas szenvedés után elhalt városunkban. — Szabó József városi nyug. pénztári ellenőrt, aki egykor a város leggazdagabb emberei közé tartozott, folyó hó 4-én helyezték örök nyugalomra életének 46-ik évében. Halálát feleségén szül. Simó Ilonán kívül György, Juliska, József, Endre, Ilonka, Jankó és Károly — nagyrészen kiskoru — gyermekei siratják. — Kiskantai özv. Rácz Károlyné szül. Hegyi Erzsébet életének 66-ik évében szintén e napokban hunyt el városunkban.

Székely kör-vasutak építése. A magyar királyi államvasutak építési osztálya a következő hirdetést teszi közzé: A székely vasutak mádfalva—gyergyószentmiklósi vonalrészének kiépítésére vonatkozó pályázat a legközelebb ki fog iratni. Tekintettel az előrehaladt téli időre, a vállalkozó urakat a kiírásra már most figyelmeztetjük azzal, hogy az államvasutak közegei a vonal kijelölése végett kirendeltettek és így a szükséges utbaigazítást a helyszínen megadhatják.

ő és
Az
össé-
köz-
lyek
jósá-
rulni
leget,

kely-
hó
kez-
n, a
soros
zivü
ivja:
é és
díj
atos
egés.
kör-
koll.
sza:
nka.
ev.
nán,
Já-

nyit,
llér-
lkö-
kről
oga-
król
- és
párt
kor

kező
yebb
yer-
ben
szas
uny-
dec.
9.
aját
éért
drál
g az
évi
s az
nna

esté-
lt ki
más
ték.
gott,
edig
ogot
Fe-
F.
edes
év-
ban.
hört,
közé
ga-
gén
sef,
ben
özv.
nek
vá-

— **Meghívó** az Udvarhelyvármegyei Mu-
zeum-Egyesületnek folyó évi december hó 11-én
előtölt 11 órakor a vármegyeház kistermében
tartandó rendes közgyűlésére. Tárgysorozat: 1.
Titkári jelentés. 2. Könyvtárnoki jelentés. 3.
Pénztárnoki jelentés. 4. Az elnöki, igazgatói és
jegyzői állások, esetleg választások által meg-
újreszedetté váló állások betöltése. 5. Két választ-
mányi tag választása. 6. Indítványok.

— **Rákóczy ünnepély és munkavásár.** A pol-
gári leányiskola igen sikerült Rákóczy-ünnepélyét
és munkavásárát e hó 4-én tartotta meg. Elisme-
réssel és dicsérettel halmozta el közönségünk az
intézet vezetőségét a fáradságot és sok áldozat-
késziséget igénybevetett előkészítésért. Részünkről is
teljes elismeréssel honoráljuk Schiller Irma igaz-
gatónő és a tantestület ügybuzgóságát. — E helyen
közöljük az igazgatóság következő sorait: De-
cember 4-én megtartott jótékonycélu Rákóczy-ün-
nepélyen felülfizettek: Soó Gáspár 10, Fábriáné
8, Nagy Elemér 5, Hollaky Arthur, Dr Ráczkó
Samu, Stabienszky Virginia 4—4, Jung-Cseke
Lajos, Szarvai Róza Szászvárosról 3—3, Szabó
István, Mózes Zsombor, Dr Nagy Samuné, Ádám
Albert, Solymossy Endre, Friedrigerné, Meisel Jó-
zsef Segesvárról 2—2, özv. Szabady Ferencné,
Szakáts Károly 1—1, Fankovich Mariska, Kovácsy
Gáborka —50—50, Kovács Dániel —40 koronát,
melyért hálás köszönetet mond a szegény tanu-
lók nevében az Igazgatóság.

— **Műkedvelők figyelmébe.** Monologok, dia-
logok, egy és többfelvonásos szindarabok, szá-
valásra alkalmas költemények rendkívül nagy
választékban kaphatók a „Székely-Udvarhely”
kiadóhivatalában (Betegh Pál könyv- és zenemű-
kereskedése) Székelyudvarhelyt.

— **Piaci áraink.** E héten is magas ára volt
különösen a tojásnak, mely 5 darabonként 40
fillérért kelt el. Ilyen magas árra csakugyan ama
bizonyos legöregebb emberek sem emlékeznek.
A buza 2 K 90 f, törökbuza 2 K 64 f, rozs
2 K 30 f, zab 1 K 20 f, pityóka 50 f volt 20
lit. vékánként. A kövér liba 4 K 20 f, sovány 2
K 20 f, tyúk 1 K 20 f, csirke 80 f, kisebb 60
fillér darabonként.

— **Egy új kiadvány.** Ha van árucikk, melynél
hiányt érezték eddig a vidéki intelligens vevőkö-
zönség egy szakszerű felvilágosítást nyújtó lelki-
ismeretes utmutatónak, úgy bizonyára az arany- és
ezüstékszer az. A fővárosi Wirth János és Fia cég
egy vastos kötetben adja közre új mintáit, oly
áttekinthető összeállítással, hogy tiszta képét nyer-
jük az ezen cégnél alapelvül elfogadott korrekt
üzleti szokásoknak. Komoly érdeklődőknek leve-
lezőlapon nyilvánított óhajára (IV., Ferenciek-tere
9.) készséggel küldik meg.

— **Nekünk is van Görénk** Göre Gábor bíró
ur és a közgyám nyilatkozónak, még pedig szó-
ról-szóra ekképen: „Tekintetes Székelyudvarhelyi fele-
lős Szerkesztő és kiadó tulajdonos Betegh Pál és
főmunka társa Fülei Sz. Lajos urakhoz. Idei 97.
Szám alatt December 1-én kibocsátott lapjokban
akülön felék 11-dik cikkében kiadott a poruljárt
Szabóval azzal cizafoljuk meg hogy Barthalis Im-
reh egy jora való nemes Székely Sarja akire
Semmi rossz erkölcs nem fér István Sándor veze-
tők neve csak apja által magyarosította vezeték
nevit de eredetileg Stáncsuly Sándor nem székei,
hanem afüstösök féle rossz erkölcsű ember. Ő egy
lájbinak valót vitt Barthalis Imréhez és ahoz bel-
lésnek nem fáintos bárány bőr bellést hanem egy
kiviselt kozsok darab bőrt ami fehér vót ugyan
oian ki használt bunda bőrt ifj. Szabó János az
övé szürke vót annak elcserelesibe nem Barthalis
Imreh Szabó vót hibás hanem aza két bunda da-
rab az annyának adattak át és így a Stáncsuly
Sándor beléstitette az if. Szabó János lájbijába
és az övet a mi szürke vót a Stáncsuly Sándoréba
és ezért tette boldogtalaná a jora való fíjut a
Semmire való oian bunda darabét amijenett a
ezigányok csak tött adnak. És ez aköz monda
igaz Nem ér aször a sejemmel a füstössem a
Székejjel. Kérjük a tekintetes nagyérdemű Szer-

kesztőseget Sziveskedjen ezt közzé tenni és a ki-
adot cikket megcáfóni, maradtunk méj tisztelet-
tel Bibarczfalván 1904 Deczember 17-én. Jakab
Sámuel albiró. Bako Lajos k. köz Gyám”.

— **Tigris Ferenc** zenefütymüvész névvel egy
szélhámoskodó kompánia volt e héten városunk-
ban. Jól mulattak a Hungária-vendéglőben s elő-
adás után megszöktek — természetesen fizetés nél-
kül! Ajánljuk a hatóságok figyelmébe.

— **A sertések táplálására** egy némely mé-
száros igen különös anyagot fordít. Szinte un-
dorral gondol az ember reá, hogy a közfogyasz-
tásra kerülő sertéseket valóságos döggel hizlal-
ják. Szavahihető forrásból értesülünk ama tür-
hetetlen állapotról, hogy egyik mészáros a levágott
állatok belet és az abban nem ritkán talált fej-
letlen malacokat stb. rendes táplálékul dobja oda
sertéseinek. Vajjon az ilyen és ehhez hasonló
cselekedeteket az illetékes egészségügyi hatóság
nem tudná-e megakadályozni s rábizonyítás ese-
tén szigorúan megbüntetni? Mi azt hisszük: igen!
(Szemlélő.)

— **Révai Kalendárium 1905.** Most hagyta el a
sajtót ez az irodalmi naptár — a magyar könyvpiac
érdekes specialitása — mely az idén felette érde-
kes és nagyszabású irodalmi újdonságokról számol
be. Olyan irodalmi újdonságok ezek, melyek a
modern kulturigények nagy területeit ölelik fel s
e rohanó, követelő kor emberének kezébe adják
a művelődés biztos eszközeit. E mellett a kegye-
letnek is hódol a Révai Kalendárium, Jókai Mór
emlékezetének szentelve egy igen szép cikket,
melyben többek között a világsajtó nekrológjaiból
hordja össze a legérdekesebbeket. A Révai Ka-
lendáriumot minden irodalombarátnak — kívá-
natra — ingyen küldi meg a kiadóhivatal: VIII.
Üllői-ut 18. szám.

A „Zenélő-Magyarország” zongora és hegedű
zeneműfolyóirat most megjelent XI. évfolyam 23
füzete a következő szép zeneműújdonságokat közli:
I. Lengyel Miska „Orgonafa virágzik a kert alatt,”
II. Ivánfy Iván „Édes anyám mondja meg a ga-
lambomnak helyettem.” (Baka nóta) Két szép nagy
dal. III. Huber Sándor „Cabaret” francia négyes,
a legújabb kuplék és chansonok újdonságaiból
összeállítva. IV. Heidlberg Albert „Valse mignone”
salon darab. Ily gazdag tartalommal jelenik meg
— a minden zenekedvelőnek kiváló fontosságú zene-
műfolyóirat minden egyes füzete, úgy, hogy elő-
fizetői az érdemesebb zeneműveket, melyek az év
leforgása alatt megjelennek, — a havonta kétszer
megjelenő füzetben, mindenkor 10—12 oldalon
kapják. Előfizetési ára, egész évre (24 füzetre) 12-
kor. félévre 6 kor. negyedévre (24 füzetre) 3 kor.
Egyes szám 60 fillér! Előfizetést a most folyó IV.
évnegyedre, valamint az előző évnegyedekre is, a
„Zenélő Magyarország” (Klökner Ede) zeneműki-
adóhivatalához Budapest VIII. Józsefkorut 24/II,
hol egyuttal minden nyomtatásban megjelent ze-
nemű, a legolcsóbban megszerezhető. Kívánatra a
„Zenélő Magyarország” eddig megjelent füzeteinek
részletes tartalom jegyzékét, ingyen és bérmentve
küldjük meg.

**Hogy lehet nagy hasznot elérni a baromfi-
tenyésztésből?** Csak úgy és akkor, ha olvassuk és
megismerjük azokat a nagyfontosságú és nélkülöz-
hetlen eljárásokat, melyek a sikert biztosítják. E
szempontról a gazdák, baromfikedvelők és tenyész-
tők figyelmébe ajánljuk a „Baromfitenyésztés” című
képes heti szaklapot, a melyet Hreblayné Dedinszky
Adél szerkeszt. E szakfolyóirat felöleli a gazdasági-
és sportbaromfi-, éneklő- és diszmadár-, galamb és
háziinyul tenyésztési és értékesítési kérdéseket. A
baromfitenyésztés minden ágáról közölt nagyszámu
cikkeik mindig a legjelesebb tenyésztők írják. A
lap hetenkint 12—14 oldal terjedelemmel és igen
szép illusztrációval jelenik meg s az ország minden
részében el van terjedve. Előfizetési ára egész évre
8 korona, 1/2 évre 4 korona. Aki 3 egész évi elő-
fizetést szerez s annak egész évi előfizetési díját á
8 K. egyszerre beküldi, az egy éven át ingyen
kapja tiszteletpéldányként a lapot. Mutatványszá-
mot ingyen és bérmentve szívesen küld a kiadó-
hivatal, Budapest, VIII., Nap-utca 19. Ugyanott
megrendelhető a „Tyuktenyésztés” című II-ik ki-

dást ért baromfitenyésztési szakmunka, amelyet
Hreblay Emil állattenyésztési m. kir. felügyelő írt
s amely 200 oldalon, 90 képen ismerteti a tyuk-
tenyésztési tudnivalókat és fajtákat. Ára 3 korona
20 fillér. Ugye szaklap, mint e munka egyetlenegy
törekvő tenyésztő kezéből sem hiányozhat.

Tan- és nevelésügy.

2308—1904. szám.

Valamennyi iskolának.

Most hagyta el a sajtót a „Marosvásárhelyi
Székely-Társaság” első évkönyve, mely a székely
kérdés fejlődésének minden részletét feltüntetve,
emellett még teljes reperioriumát közli mindazon
műveknek, melyek a székelyekről irattak, a leg-
régibb időtől napjainkig.

A több mint 11 nyomtatott ívet tartalmazó
könyvet, mely 1 korona 20 fillérért közvetlenül a
Társaságnál rendelhető meg, a tanítói könyvtárak
részé e laendő beszerzésre ajánlom.

Székelyudvarhely, 1904. évi nov. hó 21,

Ember János, kir. tanfelügyelő.

Közgazdaság.

Az Udvarhelyvármegyei Gazd. Egyesület elnökségétől

650—1904 szám

Meghívó.

Az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület
választmánya f. hó 13-án d. e. 2/1, 9 órakor a vár-
megyeház kistermében a közgyűlést megelőzően
választmányi ülést tart a közgyűlési tárgysorozat
előkészítése céljából, melyre a választmány tagjait
tisztellel meghívja.

Székelyudvarhelyt 1904. dec. 5.

Az elnökség.

781—1904. vh. szám.

Árverési hirdetmény.

A székelyudvarhelyi kir. bírósági végrehajtó közhírre
teszi, hogy a székelyudvarhelyi kir. járásbírósnak V.
609/2—1904. polg. számu végzése által a Budapesti Or-
szágos Központi Hitelszövetkezetnek képviselve Dr. Suhajda
István ügyvéd által, bögszi Istok Sándor neje Fekete Ilona
és Fekete Pál ellen 450 kor. és 459 kor. 35 fillér tőkék és
ezek járuléka iránti ügyben, alpereseknél, Bögszben összesen
1639 koronára becsült következő javai, u. m.: Két tehén,
fehér szőrűek és szarvuak, 7 évesek, két tehén fehérszőrűek,
és szarvuak 5—6 évesek, két üsző borjú fél évesek, két
ökörborjú fél évesek és még 5-től 19 tételszám alatti ingók
Bögszben rendre alperesek házában

1904. december hó 22-én d. e. 9 órakor

nyilvános árverésen el fognak adatni, melynél az egyes
javak vételáron azonnal fizetendő, esetleg a becsáron
alól is a legtöbbet ígérőknek el fognak adatni.

Az árverési feltételek a bírósági végrehajtónál meg-
tekinthetők. Ezuttal felhívtnak mindazok, kik a lefoglalt
javak iránt elsőbbségi jogokat érvényesíthetni vélnek, hogy
elsőbbségi bejelentéseiket az árverés kezdetéig, habár kü-
lön értesítést nem vettek is, alulirt végrehajtóhoz nyujt-
sák be, mert különben azok a végrehajtás folyamatát nem
gátolván, egyedül a vételár fölsőlegére fognak utasíttatni.
Székelyudvarhelyi bírósági végrehajtótól.

Székelyudvarhely, 1904. dec. 1

BIRÓ SÁNDOR, s. k.
kir. végrehajtó.

**Kitünő 5—6 fokos új és
ó fehér borok** 20—23 krajcárért kap-
hatók bármily mennyi-
ségben Dr Hegedűsnél Balavásáron.

Foglalkozást keres (irodait) egy
szépirásu
egyen, ki magyarul, németül ír és beszél, a Re-
mington-, Yost- és Bensderfer-féle írógépeket ke-
zeli, irodai munkákban jártassággal bír. — Cím e
lap kiadóhivatalában.

Schmidthauer-féle Igmándi keserűviz,

bármely évszakban a Karlsbadi és Marienbadi ivó-kurát, gyomor és bélbajokban, úgyszintén elkövéredés, szívelhajasodás
és azzal járó fulladásnál, sárgaság, máj és lépdeganatról, cukorbetegség, csúsz és kösvénynél stb. — Az „Igmándi”
hatásosságában egyéb keserű vagy hashajtó ásványvizek meg sem közelítik és saját érdekében cselekszik, ki helyette mást nem fo-
gad el. — Utasítás mellékelve. — Kapható Székelyudvarhelyen Gergely János utóda TAMÁS BALAZS ur üzletében.
Főszétküldés a forrástulajdonos: SCHMIDTHAUER LAJOS gyógyszerésznek Komáromban. — Egész üveg 50 f, félüveg 30 f. — Az egyedüli természetes keserűviz, a
mely kis üvegben is kapható.

Értesítés.

A n. é. közönség tudomására hozom, hogy **férfi- és női divatárú üzletemet** az új helyiségekben már teljesen berendeztem.

Miután főtörökvésem a jövőben is legjutányosabb árak mellett az igen tisztelt vevőközhöz közönséget kiszolgáltató, becses figyelmébe ajánlom az

ősz- és téli idényre

nagy választékban ujonnan beszerzett áruraktáromat, mely kiterjed úgy férfi- mint női ruhaszövetek, flanel és mosó velcek, jó meleg olcsó ruhák, női- és kész fehérneműek, kitűnő minőségben; kész női blousok, férfi- és fiú készruhák és kalapokban dusan felszerelve.

Női- és férfi-szabó kellékek óriási választékban, honi vásznak, paplanok, szőnyegek, asztal- és ágygarnitúrák és nagy kendőkben, továbbá ezer, meg ezerféle szakmába vágó cikkekben nagy választékom van, miáltal azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a legmesszebb menő igényeket is kielégíthetem.

Kérem szükséglete esetén nagy- és duratárom szíves áttekintésére, hogy egyszersmind előnyös és olcsó áraitól is meggyőződést szerezhén, legelőnyösebben beszerezhesse a ruházati és divat cikkeit ez idényre is.

A n. é. közönség szíves támogatását kérve, maradok szolgálatára kész tisztelettel

Szenkovits János utóda,

férfi-, női divat- és kézműárú üzlete
— Székelyudvarhelyt, fotér.

Baróthi

műmalom

lisztörleményeit a helybeli piacon üzletembe bevezettem. Miért is ajánlom a nagyérdemű közönség figyelmébe és próbamegrendelésével meggyőződést szerezni ezen liszték jószágáról és versenyképességéről.

Árak:

Kalácsliszt 0-ás	1 kgr. 16 kr.
I. rendű szép kenyérliszt	„ 14 kr.
II. rendű szép kenyérliszt	„ 12 kr.
Szítált rozsliszt	„ 11 kr.

Kiváló tisztelettel:

STERBA ÖBÖN.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni.

Székely borkereskedés
részvénytársaság

Székelykeresztúr-on.

Jutányos árban tiszta, finom, józamatu borokat árusít. A közönség saját érdekét szolgálja és egy közszükségletet szolgáló székely intézményt fennállásában támogat ha innen szerzi be bor-

Asztali bor	1904. Hlként	40 K,
Asztali „	1904. „	48 „
Asztali „	1903. „	48 „
Finom asztali bor	1895. „	52 „
Pecsenye	1892. „	56 „
Schiller (piros) „	1896. „	62 „
Rozsamáli „	1896. „	64 „
Rizling I. „	1890. „	90 „
Rizling II. „	1890. „	72 „
Leányka „	1890. „	1.20 „

50 liter vételnél már fentti ár érvényes
Kevéssel magasabb árért palackozott borok is kaphatók. Az igazgatóság.

Gyümölcsfák,

diszfák, bogyófák, akácok stb. fák beszerzésére a legjobb és leggazdagabb választéku beszerzési forrás a **Fischer és társa** 30 holdas faiskolája **Nagyenyeden**. Árjegyzékek magyar, német és oláh nyelven ingyen küldetnek szét.

A legjobb ültetési időszak az ősz.

Marhahus a legjobb és friss minőségben kilója I. o. 36 kr, II. o. leveshus 32 kr **Balassy Ignác** mészáros és hentesnél Székelyudvarhelyt, Kosuth-utca 14., ahol naponta friss virsli, kolbász, parizer, kassai és szebeni felvágottak, lengyel kolbász, szafaládé, sonka és füstölt-hus szintén mérsékelt árban kapható. Borju- és sertéshus ugyanott.

Legolcsóbb árak, kiváló minőség!

Hol vásároljon a székely!

Mindennemű bőr, talap, feltalp, felsőbőr, cipőfelsőrész és más e szakkörhöz tartozó szükségletét legolcsóbban szerezheti be **Székelyudvarhelyt**, a Papp Z. Endre vaskereskedése mellett levő **Gáspárné-fele bőrüzletben**, az ev. ref. egyház volt paplakása helyén, hol a mai igényeknek teljesen megfelelő **dús raktár** áll a n. é. vevőközönség rendelkezésére.

Legnagyobb választék vasche, III. terzett bőrtalpakból egészben és darabokban. Bocskor feltalpak, fejbőrök, fekete bőrök a legjobb hazai készítésben, felsőbőrök, valamint csizmadiák, cipészek, szűcsök és szijgyártók részére való kellékek, cipőkenőcsök mindenféle bőrkörhöz legmérsékeltébb áráért kaphatók.

Hazánk első börgyároaival lévén előnyös összeköttetésem, minden árut a legkiválóbb minőségben szolgáltatom. Tehát saját érdekében cselekszik, aki bevásárlásait nálam eszközli.

Tisztelettel:

Gáspár Ferencné.

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás!

Örökbecsű előadási zenemű-darabok

zongorára 2 kézre **Betegh Pál** könyv- és zeneműkereskedésében:

2. Bach E.: Tavasz ébredése — 50 f	2. Schumann R.: op. 12 3 sz. Miért? — 50 f
2. Beethoven: op. 33. 1. sz. Bagatelle — 80 f	és op. 15. 7. sz. Almodozás — 50 f
3. „ 13. Andante a — 80 f	1. „ („ 85. 1. sz. Születésnap ind. — 50 f
1. „ „ „ Pathetik“ szonátából — 80 f	(és op. 124. 6. sz. Bölcsődal — 50 f
1. „ „ 119. Bagatelle — 50 f	2. „ 124. 16. sz. Altató dal — 50 f
1. „ Allegretto — — — 50 f	3. „ 82. 7. sz. A madár mint jós — 50 f
2. „ Albumlap Eliznek — 50 f	Tschaikovsky P.: op. 2. 3. sz. Dal szöveg nélkül — 50 f
1. Boccherini: Menuetto és Haydn: Ökörmenuetto — 50 f	3. „ 10. 2 sz. Humoresque — 50 f
3. Chopin Fr.: op. 9. 2. sz. Nocturno — 80 f	2. „ 37. 4 sz. Hóvirág — 50 f
2. „ 28 15. sz. Prelude — 80 f	1. Weber: Románc és Allegretto — 50 f
2. „ 34. 2. sz. Valse — 80 f	4. „ op. 65. Felhívás keringőre — 150 f
3. „ 35a. Gyászinduló — 80 f	
3. „ 65. 1. sz. Keringő — 50 f	
1. „ 18. Keringő — — — 1. f	
1. XIII. Lajos: Gavotte ja — 80 f	
1. Haydn F.: Serenade — — — 50 f	
1. „ Andante — — — 80 f	
1. Mendelssohn F. Bartholdy: Nászinduló — 50 f	
2. „ (op. 19. 4 sz. Dal szöv. nélkül) — 50 f	
(és „ 30. 3 sz. „ — — —)	
2. „ 19. 6 sz. Velencei gondola dal B-dur — 50 f	
3. Mendelssohn F. Bartholdy: 62. 6. Tavaszi dal — 80 f	
2. Mozart W. A.: Rondo á la Turca — 80 f	
3. Rubinstein A.: op. 3. Melodia — 50 f	
2. Schubert F.: op. 9 Keringő — 50 f	
3. „ 51. 1. sz. Katona ind. — 50 f	
1. „ 54 Magyar induló — 50 f	
2. „ 78. 3 sz. Menuetto — 50 f	
3. „ 90. 2. „ Impromptu 1. — f	
2. „ 94 3. „ Moment musical és Scherzo B-dur — 50 f	

Gramophonok és

Phonographok

teljes felszereléssel vagy anélkül
csakis elsőrendű gyártmány

legelőnyösebben kapható

Betegh Pál könyv- és zeneműkereskedésében

Székelyudvarhely, Kossuth-utca.